

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Marčnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 22. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 12. marca 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 31.

Dr. Boris Zajec:

Mednarodna trgovinska politika poslednjih deset let.

Trgovinska politika je bila med svetovno vojno, ako se v tistem času sploh lahko govori o trgovinski politiki — podrejena vojnim svrhám; vodila se je tesno zvezana z politikó. Pa tudi po svetovni vojni se ni mogla ločiti od čisto političnih vplivov. Trgovinska politika ni več samo komercialna, temveč v veliki meri tudi politična zadeva. Vodilne politične ideje dajejo tudi trgovinsko-političnim naredbám svoje posebno obeležje. Dve veliki politični načeli sta se močno razširili, namreč načelo »nacionalizma« in načelo »solidarnosti«, ki ste dobili pod vplivom povojnih prilik posebno obeležje. Ti dve politični načeli izvršujeta močan vpliv na meddržavni gospodarski promet. Nosilec nacionalizma je »nova demokracija«, ki se opira na široke ljudske mase. Solidarnost je pa utemeljena v ideji enakopravnosti in enakovrednosti narodov; manifestira se v različnih oblikah, od katerih je najvidnejša »Društvo narodov«.

Dejstva, katera so se pojavila kot neizbežne posledice svetovne vojne, so izvršila tudi na povojno trgovinsko politiko močan in neposreden vpliv; in sicer tako močan, da se izpremembe, ki so nastale v mednarodni trgovinski politiki takoj po vojni, lahko označi kot neposredne posledice teh dejstev. Te izpremembe so bile utemeljene v obnovi, aprovizaciji, inflaciji itd. Trgovinsko-politične neredbe, po katerih so države v prvi sili, takoj po vojni, segale, so se manifestirale v raznih uvoznih in izvoznih prepovedih, omejitvah, kontingentiranjih, luksuznih dokladah in taksah, zakonodaji proti dumpingu itd. Meddržavni gospodarski promet se je v tem času razvijal na podlagi kompenzacijskih in kontingentnih pogodb.

Šele od leta 1923 dalje lahko govorimo o resnični meddržavni gospodarski politiki; kajti šele od tega časa dalje se dajo pota mednarodne trgovinske politike vsaj deloma pregledati. Zopet se sklepajo trgovinske pogodbe, ki sličejo onim pred svetovno vojno, vendar se pa klavzula največje ugodnosti uporablja z povojno izlago.

V zelo veliki meri so vplivale na mednarodno trgovinsko politiko izpremembe na politični karti Evrope, porast v dolžini carinskih meja in nastanek novih držav. Porast v dolžini carinskih meja vpliva na trgovinsko politiko dotičnih držav in sicer po navadi v smeri močnejše carinske zaščite. Najmočnejša je ta zaščita posebno pri novo nastalih trgovinsko-političnih subjektih, ki streme po svoji gospodarski osamosvojitvi; carinsko zaščito smatrajo kot najboljšo sredstvo, ki naj jih dovede k zaželjenemu cilju. Težišče nacionalistične državne trgovinske politike, ki stoji v službi nacionalnih interesov napram inozemstvu, leži v celem postopanju državne uprave; raditega označujejo povojno trgovinsko politiko kot »administrativni protekcionizem« (Dr. Fr. Eulenburg). Ta »upravni protekcionizem« je posledica izpremenjene strukture današnje družbe in izpremenjenega ustroja onih, sedaj na vladi deležnih plasti.

Misel gospodarske osamosvojitve se je v vsakem pogledu močno razvila in dovedla do izvestnega nacionalnega gospodarskega botenja. Ad-

ministrativni protekcionizem se zelo močno uveljavlja. Izraža se v skrajni favorizaciji domačega prebivalstva v posameznih državah; prebivalstvena politika stoji tako v službi nacionalno-političnega protekcionizma. Od ideje svobodne trgovine, ki ima za predpogoj svobodno izmeno delovnih moči (svobodna naselitev in svobodno izvrševanje vseh obrti), se vse države po mogočnosti oddaljujejo in zabranjujejo izmeno delovnih moči z upravnimi sredstvi. — Tudi tarifna politika stoji v službi protekcionizma; favoriziranje vsega, kar je domače, a pomočjo tarifnih ugodnosti, izjemnih in smernih tarif itd. Ustvarjanje in pospeševanje industrije zavzema v vseh državah velik obseg. Industrijalizacija se vrši večinoma s pomočjo državnih sredstev. Ta sredstva imajo veliko sličnost z onimi starega merkantilizma; zato mnogi imenujejo povojni protekcionizem kot »novo-merkantilizem«. (Kakor n. pr. dr. Fr. Eulenburg.) Razlika med obema je ta, da je takrat absolutistična država sama ustvarila merkantilizem, danes pa stoji za novo-merkantilizmom močni napori cele nacije.

Najvažnejšo vlogo v povojni trgovinski politiki igrajo carine, katerih uporaba se je radi dolgega uporabljanja sistema izvoznih omejitev in prepovedi, kontingentiranja, luksuznih taks in davkov še pojačala. Poleg finančne svrhe, ki stopa zelo v ospredje, se zasledujejo s carinami vzdrževalne in vzgojne svrhe ter izenačenja razlik v cenah (dumping). Kot sredstvo za izboljšanje plačilne in trgovinske bilance so se uporabljale uvozne omejitve in v večji meri tudi carine. Industrija v splošnem, in posebno še takozvana ključna industrija (Schlüsselindustrie) se v vseh, zlasti pa v novoustanovljenih državah ščiti s pomočjo vzdrževalnih in vzgojnih carin (Erhaltung- und Erziehungs-zölle). Vzdrževalne carine zavzemajo v veliki meri karakter zaščite kapitala, ker te carine ščitijo v moderni domači veleindustriji investirani kapital pred rizikom. Vzgojne carine se pa uporabljajo za čim večji razvoj domače industrije. Te se postavljajo v službo nacionalizma, ki hoče razviti vse produktivne moči države, kakor tudi obuditi nacionalne energije.

Vse države so po svetovni vojni v svojih carinskih tarifah zelo zvišale število carinskih postavk in tudi zanje so čezmerno delile v pozicije. Iz vsega tega se manifestira stremljenje po nepretrgani carinski zaščiti (lückenloser Zollschutz). Posamezni carinski stavki so se, posebno v prvih povojnih letih, autonomno izpreminjali tako, da se ne more govoriti o stabilnosti carinskih tarif. In tudi carinske formalnosti so postale komplicirane kakor so bile pred svetovno vojno.

Ta po svetovni vojni zelo močno razviti protekcionizem je povzročil protigibanje, ki je ukoreninjeno v solidarnosti narodov in v ideji vzajemnega sodelovanja držav. Ta tendenca sodelovanja se še pojačuje z nekakim razširjenjem državnih meja preko svojih nacionalnih mej; moderne države iščejo hranilnih prostorov (Nahrungsspielraum) na tujih tleh, ter so tako primorane iskati in najti sredstva in poti k mednarodnemu sporazumu.

Ta tendenca gospodarskega sode-

lovanja se še posebno pospešuje od strani privatnih interesentov, ki ustvarjajo iznova meddržavne zveze in tako premagujejo nacionalno-državna izprtja v cilju, okoristiti se na tujih tleh z tujim delom. Semkaj spada predvsem spajanje kapitala v svetovnem gospodarstvu, ki je eno najmočnejših sil svetovno-gospodarske ekspanzije in prodiranja. Mednarodno gibanje kapitala ustvarja zblizevanja med posameznimi državami in razvezuje gospodarski promet, naj si bode onega blagovne trgovine ali onega službovanja. Dalje se meddržavni gospodarski odnosi pospešujejo od strani privatno-kapitalističnih interesentov, ki ustvarjajo mednarodne zveze, kakor truste, kartele itd., in tako razbijajo in ublažujejo nacionalna stremljenja. Semkaj spadajo tudi mednarodni surovinski monopoli, kakor za petrolej, baker, kavo, cink itd., ki po številu vodno rastejo.

Nasproti »administrativnemu protekcionizmu« lahko govorimo o »svobodno-trgovinski upravni praksi«, ki se sliče uveljavlja. So to neredbe s ciljem, olajševati promet in izmenjavo dobrin med posameznimi državami. Pospešuje se sklepanje trgovinskih pogodb s klavzulo največje ugodnosti, ki se deloma zopet uporablja po svoji predvojni izlagi. Priključek k svetovnemu gospodarstvu pospešuje tudi stabilizacija in vpeljava iste valute, oziroma prehod k zlati valuti v različnih državah. Dr. Fr. Eulenburg in tudi drugi trgovinski politiki trdijo, da je povojni protekcionizem deloma posledica inflacije in zatorej bi pomenila enotna zlata valuta močno sredstvo za priključitev na svetovno gospodarstvo.

Zelo važne za mednarodno trgovinsko politiko so v tem oziru različne konference, katere sklicujejo različne države, kakor tudi Društvo narodov. Najvažnejša konferenca, katero je vpoklicalo Društvo narodov, je »Internacionalna svetovno-gospodarska konferenca«, ki se je vršila leta 1927 v Ženevi. Vse te konference, posebno pa zadnja, so se bavile z možnostjo olajšanja mednarodnega trgovinskega prometa in propagirale liberalnejšo trgovinsko politiko.

Mednarodno trgovinsko politiko po vojni karakterizira torej protekcionizem, kajti le malo je držav, ki vodijo svojo trgovinsko politiko v liberalnejši smeri.

Povišanje mestne užitnine v Ljubljani in stališče trgovcev.

Ljubljanski magistratni gremij namerava predlagati potom finančnega odseka ljubljanskemu občinskemu svetu, da se poviša mestna užitnina na nekatere predmete.

O tem so bili obveščeni zastopniki ljubljanskega Gremija trgovcev ter so to namero sporočili prizadetim trgovcem.

Trgovci so o tem razpravljali in so enoglasno zavzeli odločno odklonilno stališče, zavedajoč se, da bi morala biti logična posledica terja povišek cen.

To svoje stališče so sporočili po svojih zastopnikih g. županu s pripombo, da v slučaju, če se namera uresniči, odklanjajo že v naprej vse eventualne očitke kakršnekoli so-krivde.

Občni zbor Narodne banke.

V nedeljo dne 10. t. m. se je vršila IX. letna skupščina delničarjev Narodne banke. Delničarji so bili zastopani iz vseh krajev države, med njimi najuglednejše osebnosti iz našega gospodarskega in finančnega sveta. Navzoč je bil ves upravni odbor z guvernerjem Ignatom Bajlonijem na čelu. Iz Slovenije je zboru prisostvoval predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo gosp. Ivan Jelačin ml.

Zborovanje je otvoril ob 10. dopoldne guverner Bajloni, ki je pozdravil prisotne delničarje ter ugotovil, da je navzočih 108 delničarjev s 16.587 delnicami ter pravico do 665 glasov, da je torej skupščina sklepčna.

Po izvršenih otvoritvenih formalnostih je guverner Bajloni prečital poročilo upravnega odbora Narodne banke s kratkim nagovorom, v katerem je povdarjal, da se uprava ne boji kritike, ki naj bo koristna in dobromamerna. Poročal je o poslovanju Narodne banke ter naglašal, da je upravni odbor posebej posebno pozornost aktualnim vprašanjem ter se zlasti zavzel za to, da se v izvozni tarifi uveljavi refakcija na žito. Razen tega je delal z vsemi silami za zaščito našega slivarstva, organiziranje kmetijskih kreditov ter ureditev ostalih gospodarskih vprašanj. Poročal je o znani tatvini enega milijona dinarjev v Narodni banki ter je zanikal vesti, da bi obstojala desorganizacija v oddelku, v katerem je bila tatvina izvršena. V svojem govoru se je spominjal tudi pokojnega guvernerja Ljube Srečkoviča ter ostalih umrlih članov in uradnikov Narodne banke.

Po poročilu g. Bajlonija se je vnela debata, ki je bila mestoma zelo živahna. Prvi je govoril prof. Bajkič, ki je označil delo upravnega odbora za nezakonito. Grajal je, ker ni bilo predloženo poročilo o zgraditvi tiskarne za tiskanje novčanic na Topčideru. Izrazil je bojazn, da se bo z dodeljevanjem kreditov postopalo tudi v bodoče na tak način kakor doslej in naglašal, da se morajo pri razdeljevanju kreditov upoštevati potrebe naroda tako, da se bo pospeševala narodna produkcija. Z ozirom na kreditno politiko se je bavil zlasti z lombardiranjem, katerega se je treba po njegovem mnenju izogibati. V Angliji se ne da več kakor 10% na lombard, pri nas pa se daje 16%. Govorec o obrestni meri je povdarjal, da bi morala Narodna banka nuditi glavno

PLENARNA SEJA ZBORNICE ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO V LJUBLJANI.

Plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo se vrši v četrtek, dne 21. marca ob pol 9. uri dopoldne v zbornični dvorani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev o zborničnem računskem zaključku za leto 1928.
3. Poročilo o vprašanju deerarizacije pošt.
4. Poročilo o vprašanju odpiranja in zapiranja obrtovališč ter vprašanju ureditve delovnega časa.
5. Poročilo o načrtu zakona o nelojalni konkurenci.
6. Poročilo o zakonu o pobijanju draginje in o vprašanju krošnjarstva.
7. Poročilo o bolniškem in nezgodnem zavarovanju.
8. Samostojni predlogi.
9. Tajna seja.

zaščito v gospodarski krizi. Po njegovem mnenju zunanje posojilo ni tisto sredstvo, ki bi rešilo državo. Potrebni so redni krediti. Zahteva, naj podružnici Narodne banke v Zagrebu in Ljubljani dobijo pravico, izstavljalati čeke. Glede bilance je trdil, da posamezne postavke niso pojasnjene. Predlaga dvojne sredstev: restavracijo kreditov, zlasti v Beogradu, in novega duha v centralni upravi.

Za Bajkičem je govoril dr. Milan Čurčin, ki je povdarjal, da Narodna banka ne upošteva enako potreb vseh pokrajin. Sam Beograd dobiva več kreditov kakor vsa ostala država. Vsi lombardni krediti grede za Beograd. Očital je, da se v kreditni politiki Narodne banke zametajo mnoge pokrajine.

Nikola Stanarević je izrazil mnenje, da bi bilo treba izpremeniti način eskontiranja menic. Razen tega je zahteval, naj se posveča večja skrb kmetijstvu. Aca Stamenković je izrazil željo, da bi se prenehalo z demagogije. Govorili so še Cveta Grebenac, Mera Grebenac, dr. Vl. Marković, ki je zagovarjal poslovanje upravnega odbora.

Vsem guvernikom je odgovoril guverner Ignat Bajloni. Zavrnil je očitek, da bi imel kakršnokoli kampanjo z vlado. Vedno si je prizadeval sodelovati z vlado, ker je bil mnenja, da je to za gospodarsko življenje najbolj praktično. V začetku svojega dela je želel, da se striktno drži tega, kar je bilo predpisano. Očitek o reklamni ni umesten. Guverner se sklicuje na časnikarje, nad katerimi se je vedno jezil, kadarkoli se prinesli njegovo sliko. Zagotavlja, da dela samo za napredek gospodarstva. Nekateri kritiki so neopravičeno opozarjali na Beograd, oziroma Srbijo, češ, da Srbija rezervira vse kredite zase. Takoj po osvoboditvi prečani niso zahtevali kreditov. V tem času so imeli možnost dobiti kredite pri podružnicah, kolikor so hoteli. Te možnosti se niso poluzili. Oni so že imeli ustaljene zveze z Evropo. Odločno zatrjuje, da je prečansko gospodarstvo cenejše prišlo do denarja, kakor srbijansko. Zagotavlja, da je storil upravni odbor vse, kar je mogoče v tem oziru.

Glede dajanja kreditov kavarnarjem pravi, da ti v Srbiji gotovo ne uživajo pri Narodni banki nobenega kredita. V prečanskih krajih uživajo kredit ustanove, ki prodajajo alkoholne pijače. Gostilničarska banka je imela 10 milijonov Din, Narodna banka je dala 5 milijonov Din. Gostilničarska banka je bila pregledana. Ugotovilo se je, da je v dobrem stanju. Bilo je samo nekaj neznatnih pripomb. Narodna banka je smatrala, da bi majhni dvig odstotka ne imel nobenega učinka. Narodna banka bi mogla dvigniti obresti, ako bi bilo v državi več tujega denarja. Dokler ni tujega denarja, bo obresti težko zvišati.

Za Bajlonijem so govorili še nekateri guverniki. Nato se je izvolil ta-le upravni odbor: I. Bajloni, A. Radović, dr. G. Gjurjič, baron dr. V. Turković, J. Duboković, dr. B. Marković (bivši finančni minister), dr. V. Petrović (član trgovske zbornice). V nadzorstvenem odboru so: D. Živadinović, M. Jovanović, dr. F. Gramberg. Nato je guverner Bajloni zaključil občni zbor.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z RUMUNJO.

Dne 20. marca se bodo pričela v Beogradu trgovinska pogajanja z Rumunijo. Naša delegacija je že sestavljena. Načeljuje ji načelnik ministristva za trgovino dr. Stanko Erhartič. Pogajanja se bodo vršila v Beogradu. Podpis pogodbe pa se bo vršil v Bukarešti.

IZVOZ HMEĽJA V NEMČIJO.

V lanskem letu je bilo importiranih v Nemčijo 45.208 meterskih stotov hmelja; za Češkoslovaško (23.454 meterskih stotov) je bila največja importerka Jugoslavija, s 14.562 stoti. Leto prej je znašal jugoslovanski import komaj dobro polovico lanskega, 8.007 stotov. Seveda pa grozi našemu hmelju velika nevarnost, ko bo stopil v veljavo novi nemški provenienčni zakon. Zato zahtevajo hmeljarski krogi obvezno signiranje za eksport določenega hmelja.

Rokodelska opravila državnih delavnic.

Izvrševanje obrtov v delavnicah raznih državnih ustanov daje obrtnikom konstantno povode za pritožbe. In to ne neutemeljeno, saj so škode, ki jih državne delavnice s takim početjem povzročajo obrtnikom, v mnogih primerih prav znatne. Skupina obrtnikov se je obrnila na naš list, da to ožigosamo. Ne da bi se spuščali v konkretne primere, ki so se nam navedli, opozarjamo za danes samo na okrožnico, ki jo je izdal oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani že leta 1922., kajti teh navodil se morajo držati še danes vse državne ustanove in oblasti. Okrožnica se glasi:

»Okrožnica vsem obrtnim oblastvom I. stopnje.

Na številne pritožbe v zadnjem času, da se izvršujejo v raznih jetniških, poštnih, železniških in vojaških zavodih rokodelska obrtna opravila in sicer ne le za lastno uporabo dotičnih zavodov, temveč tudi za zunanje odjemalce, se ugotavlja sledeče:

Glasom lit. i) člena V. ces. patenta z dne 20. decembra 1859, drž. zak. št. 227, ne veljajo določila obrtnega reda za obrtna (t. j. predmet obrtov tvoreča) opravila kazenskih in popravilnih zavodov. K poslednjim spadajo tudi prisilne delavnice. S tem je indirektno rečeno, da smejo ti zavodi izvrševati rokodelske obrtne posle. Glede njih izvrševanja veljajo posebni predpisi. Tako veljajo za obrtna opravila javnih kaznilnic: razpisi just. min. od 14. februarja 1866, št. 1753, od 6. aprila 1877, št. 4533, od 23. septembra 1890, št. 8892, od 25. februarja 1886, št. 360 zb. n. 3668, od 12. aprila 1886, št. 360 zb. n. 3669, nar. just. min. od 12. aprila 1885, št. 4556, nar. list št. 28, razp. trg. min. od 30. avgusta 1902, št. 28.415 in razp. just. min. od 3. junija 1886, št. 7712. Ne vsebuje pa zgoraj navedeni ces. patent nikakega določila, se li smejo ti posli po zavodih izvrševati le za zavode same ali tudi za zunanje odjemalce. Vsled pomanjkanja takega določila in ker so ta opravila omenjena kot izjema, je teoretično opravljena domneva, da smejo ti zavodi izvrševati rokodelske obrtne tvoreča opravila tudi za izvenzavodni promet; praktično ravnanje po tem pa bi bilo lokalnim rokodelcem - obrtnikom zelo kvarno ali celo pogubno. Predvsem je upoštevati, da delajo ti zavodi z manjšimi nabavnimi in režijskimi stroški, v prvem pogledu vsled tega, ker nabavijo lahko večje množine materiala in zato po nižji ceni in ker dobivajo poleg tega popuste, v drugem pogledu vsled tega, ker imajo delavne moči skoro zastojl. Zato je že avstrijsko justično ministrstvo z razpisom od 12. aprila 1885, št. 5456 (just. nar. list št. 28) odredilo, da morajo kaznilnice v ublažitveni konkurence napravim malim obrtnikom - rokodelcem kolikor možno izenačiti cene izdelkov in delovnih moči za zunanji promet odnosno za oddajo kaznencev zasebnim podjetnikom z dnevnimi cenami, s katerimi morajo računati prosti obrtniki. Leta 1886 je isto ministrstvo z razpisom od 3. junija 1886, št. 7712, v varstvo malega obrta posebno na stajališčih kaznilnic, poslednjim prepovedalo prevzemanje in izvršitev naročil za zasebne stranke, kakor tudi nadrobno prodajo zavodovih izdelkov posameznim odjemalcem. Ti predpisi glede kaznilnic se morajo konsekvntno in analogno uporabljati tudi glede popravilnih.

Določila tega reda ne veljajo nadalje po točki 1. uvodnega patenta k obrtnemu redu za železniška in paroplovna podjetja (drž. in zasebna) in po čl. VIII. omenjenega patenta za državne monopole in regale. K poslednjim spadajo pošta in brzojav. Potem »železniško podjetje« obsega vse, kar spada k obratovanju železnice in služi izključno njihovim potrebam, torej tudi vsi pomožni zavodi za obrat podjetja (odl. upr. sod. od 25. jun. 1901, št. 5043 Budw. 426 a). Slično se mora razlagati tudi pojma »pošta« in »brzojav«. Zato se mora zgoraj omenjeni določili uvodnega patenta k obrtnemu redu tolmačiti tako, da so vsled veljave obrtnega reda izločena le ona obrtna opravila železnice, pošte in brzojava, ki služijo izključno obratovanju teh podjetij in ki

so za obratovanje potrebna. To naziranje se zrcali tudi v avstrijskem ministrskem ukazu z dne 12. januarja 1912, drž. zak. št. 13, s katero se delo v železniških delavnicah državnih, kakor tudi zasebnih železnic, spadajočih pod zakon od 28. julija 1902, drž. zak. št. 156, pri nekaterih opravilih, ki so po sebi predmet rokodelskih obrtov, enači uporabljaju za pomočnika v enakovrstnih obrtnih obratih. V § 2. so nato naštetih sledeči v poštev prihajajoči obrti:

a) kovači za vozove, ključavničarji za vozove, b) ročni kovači (izdelovalci železnega orodja), c) ključavničarji, d) kleparji, e) kotlarji, f) kovinski livarji, medeninski livarji, g) kotlarji, h) mehaniki, i) mizarji, k) strugarji, l) sedlarji, m) tapetniki, n) pleskarji in ličarji, v delavnicah, nahajajočih se na Dunaju, tudi slikarji izveskov in napisov.

To naštetje je taksativno in ne pripušča privzetja nadaljnjih rokodelskih obrtov na podlagi ekstenzivne interpretacije. Zato se mora smatrati, da so samo ta opravila železnice potrebna za vzdrževanje obrata in da le za nje ne veljajo določila obrtnega reda. Slično stališče je zavzeti glede obrtnih pravil pri pošti in brzojavu. Sicer pa gre tudi tukaj tem podjetjem pravzaprav le za zmanjšanje nabavnih stroškov in ne za dobiček v pravem pomenu besede. Na podlagi tega se lahko trdi, da je vsako izvrševanje rokodelskih obrtov, kakor čevljarskega in krojaškega, s strani železnice ter poštne in brzojavne uprave, ki ne temelji na pridobljeni obrtni pravici, protipostavno in to celo tedaj, če so izdelki teh obrtov namenjeni le za postencem pri teh podjetjih, ker ne služijo neposredno obratovanju podjetja samega in bi njih odreja, če tudi le z malenkostnim, nabavne in produkcijske stroške presegajočim presežkom pomenila že dobiček.

Obrtnih opravil, ki jih izvršujejo razne vojaške delavnice, uvodni patent k obrtnemu redu ne omenja, pač vsled tega, ker manjka tudi tem opravilom

DAVČNA DOLŽNOST DRUŽB Z OMEJENO ZAVEZO.

Davčna uprava v Ljubljani objavlja: Družbe z o. z. podlegajo deloma pridobitni deloma družbenemu davku. One družbe, ki so zavezane pridobitni in ki niso do 28. februarja t. l. pristojnim davčnim upravam predložile davčnih prijav, se pozivajo, da svojo davčno dolžnost izpolnijo vsaj do 15. marca t. l. Hkrati naj te družbe v smislu člena 4, odst. 3, zakona o neposrednih davkih navedejo razloge, ki so jim onemogočile, da bi davčne prijave pravočasno vložile. Le v tem primeru nima prekorajitev prvotnega roka kazenskih posledic čl. 137 zgoraj navedenega zakona. Pridobitni so zavezane vse one družbe z o. z., ki ne podlegajo družbenemu davku. Družbenemu davku pa so zavezane družbe z o. z., ki javno polagajo račune, kar je pa dano že tedaj, ako mora podjetnik pokazati poslovne račune izven kroga družbenikov tudi še organu, ki je pozvan, da štiti javne koristi. Družbenemu davku podlegajo torej one družbe z o. z., ki so stalno pod nadzorstvom države, in ki se smejo ustanovljati le s posebnim oblastnim dovoljenjem. To so koncesiji podvržene družbe § 3 zakona o družbah z o. z. z dne 6. marca 1926, drž. zak. št. 58, ki pridobivajo ali izvršujejo železniške koncesije, izdajajo zastavna pisma ali fundirane bančne zadolžnice ter zbirajo in prevažajo izseljence, nadalje družbe, ki izvršujejo bančne posle § 28, odst. 5, cit. zakona in družbe, ki izvršujejo v smislu § 62 cit. zakona sledeče posle, za katere je potrebno posebno državno dovoljenje: a) če izdajajo zadolžnice, glase se se na imetnike, b) če izdajajo delne zadolžnice in to tudi v primeru, da se glase na imena, c) če izdajajo blagajniške liste, č) če prejemajo denarne vloge proti obrestim na vložne knjižice ali vložne liste. Družbenemu davku so nadalje zavezane tudi družbe z o. z., ki morajo imeti v smislu §§ 29, 30 in 31 cit. zakona nadzorstveni svet. To so družbe z osnovno glavnico nad 250.000 Din in s člani, katerih število presega 50, potem pa družbe, ki morajo imeti nadzorstveni svet po družbeni pogodbi, ne glede na višino glavnice in število članov. Slednjič podlegajo družbenemu

redoma kriterij dobičkanosti. Obrtni red sam se dotakne vojaških oseb dvakrat in sicer v §§ 4 in 14 b/1. Prvi pravi, da določajo posebni predpisi, v kolikor so vojaške osebe izključene od izvrševanja obrtov (t. j. samostojno izvrševanje obrtov). Po teh je aktivnim vojakom splošno prepovedan vsak obrt. Drugi določa, da se cnim, ki so pred vstopom v aktivno vojaško službo redno dovršili učno dobo v obrtu, šteje kakor delo pomočnika v dotičnem rokodelskem obrtu ona doba, v kateri so kot aktivni vojaki v vojski, deželni brambi ali v mornarici redno opravljali taka opravila, ki so predmet rokodelskih obrtov. Iz tega sledi, da bi vojaška uprava smela izvrševati predmet rokodelskih obrtov tvoreče posle za civilno odjemalce in ne le za lastno potrebo, samo na podlagi pridobljene obrtne pravice. Kar se tiče posameznih aktivnih vojaških rokodelcev, jim poleg vojaških predpisov prepoveduje tudi razpis trg. min. od 3. avgusta 1895 št. 32.820 zb. n. 2580, izvrševanje rokodelskih opravil obrtoma. Dejansko pa se ti predpisi od njih baje večkrat kršijo, a menda brez vednosti vojaške uprave.

Interes malih obrtnikov-rokodelcev in rokodelskih obrtov zahteva troje:

1. Država naj štiti obrtnike-rokodelce, ki se morajo za svoj obrt dolga leta pripravljati in zanj plačevati davke, pred čisto protizakonito konkurenco s strani raznih javnih delavnic (jetniških, poštnih, železniških in vojaških).

2. Ker obstojajo v tem oziru že nekateri posebni predpisi, naj se oni, za katere veljajo, na nje opozore in eventualno naj se podvzamejo potrebni koraki, da se doseže njih upoštevanje.

3. Če hoče državna uprava izvrševati obrte, naj se drži tudi za njo veljavnih določil obrtnega reda, ker je smatrati državo za juridično osebo v zmišlu § 3 obrtnega reda.

To se daje vsem obrtnim oblastvom v vednost in ravnanje.

pravku vse družbe z o. z., ki morajo po družbeni pogodbi razglasiti letne račune v novinah ali jih razgrniti na javen vpogled (glej čl. 74 I. pravilnika).

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča, da je proračun gremija za leto 1929 vsem gg. članom med uradnimi urami v tajništvo na vpogled. — Samostojne predloge je vložiti najkasneje do dne 15. marca t. l. Odbor.

Gremij trgovcev za pol. okraj Slovenjgradec in Prevalje vabi k rednemu letnemu občnemu zboru Gremija trgovcev za politični okraj Slovenjgradec in Prevalje, ki se vrši dne 25. marca 1929 ob pol. 12. uri v dvorani kolodvorske restavracije Rudolfa Komaverja v Dravogradu. — Dnevni red: 1. Pozdrav načelnika, 2. Poročilo o delovanju gremija v poslovnem letu 1928. 3. Odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 4. Blagajniško poročilo (računski zaključek) za leto 1928. 5. Odobrenje proračuna za leto 1929. 7. Poročilo delegata o delovanju Zveze trgovskih gremijev in združenju za Slovenijo v poslovnem letu 1928. 8. Slučajnosti in samostojni predlogi. — Načelstvo vabi vse svoje člane, da se občnega zborovanja v interesu trgovstva sigurno udeležijo. V slučaju neiskupčnosti se v smislu § 17 gremijskih pravil vrši eno uro pozneje drug občni zbor ravnotam in z istim dnevnim redom, ki pa sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov. — Za načelstvo: Janko Klun s. r.

Trgovina.

Izpričevala o izvoru za Turčijo. Turški konzulat v Zagrebu opozarja vse izvoznike, da legalizirajo izpričevala o izvoru za blago, ki se pošilja v Turčijo. Konzulatu je poslali izpričevala o izvoru (s prepisom za konzulat) obenem z originalno fakturo (ki se stranki vrne) in kopijo iste za konzulat.

Legitimacije za italijanske trgovske potnike, ki pribajajo k nam v svrhu zbiranja naročil na blago, ne izdajajo več v Italiji trgovske zbornice, ki so se uklice, ampak provincialni ekonomski sveti.

Dober dobiček brez rizika

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik,
Maribor, Cankarjeva 28

dosežete s prodajo

MAGGI^{jevih} izdelkov za juhe.

PO SVETU.

Položaj avstrijske kovinske industrije je ugodnejši kot v preteklih mesecih. Domača poraba železa je narasla lani za 50 odstotkov.

Železniško progo Sofija - Pernik hočejo elektrificirati. Sedaj gradijo v Perniku veliko električno centralo in bi se izvršilo obojno delo hkrati.

Ogrsko-italijanska banka v Budimpešti je imela lani nad tri milijone pengö čistega dobička, za 40% več kot leta 1927. Dividenda je 5 pengö ali 10%.

Več delničarjev družbe Hapag se je združilo v močno opozicijo, da dosežejo večje dividendne bonitete.

Tržaška voletvrdka Brunner je zašla v plačilne težkoče. Vse obveznosti cenijo na 4¼ milijona funtov. Glavni upniki so večje angleške banke.

Crédit Lyonnais izkazuje za preteklo leto 57.900.000 frankov čistega dobička in razdeljuje 20-odstotno dividendo ali 100 frankov (leto prej 48.700.000, 18 % in 90 fr.).

Mac Garrah, predsednik newyorške Zvezne rezervne banke, bo prišel v Berlin, da se udeleži marčne seje upravnega sveta Nemške državne banke.

Ameriška avtomobilna tvrdka Studebaker je eksportirala lani za 41 % več avtomobilov kot v letu 1927. Čisti dobiček je znašal 13.947.000 dol., dividenda je 7-16 dol. ali 16-8 %. Skupna aktiva znašajo 134 milijonov dolarjev.

Mednarodni kartel cinka je na zborovanju v Bruslju sklenil, da se produkcija zniža za 7 %; tendenca je prav trdna.

Pomanjkanje kruha v Rusiji je veliko; v Leningradu so določili krušno množino za osebo na 400 gr. na dan.

Glanzstoff d. d. bo izplačala letos zopet 18 % dividendo.

Tendenca na svetovnem žitnem trgu postaja trdnjša. Potrebo žita v Evropi so podcenjevali.

Cena bakra, pravijo, se ne bo mogla več dosti dvigniti, in sicer zato ne, ker so produkcijo vsled visokih cen tako pospešili, da bodo zaloge kmalu prav velike.

Svinec kaže rastočo tendenco, tako v Ameriki kakor v Evropi.

Padanje španske devize se po mnenju lista »El Debate« ne more razlagati iz gospodarskih vzrokov, temveč ima le čisto psihološke vzroke.

Sedanja produkcija umetne svile je po ugotovitvah občnega zbora družbe Courtaulds dosti večja kot poraba in so se posledice že pričele porajati. Naročila so padla, tako glede števila kot glede obsega. A ureditev cen ne pride v poštev, od pomladi pričakujejo zopet boljše kupčije.

Češka labska in donavska parobrodna družba bosta delniško glavnicu znižali, in sicer prva od 70 na 40 in druga od 70 na 30 milijonov Kč. Zaključki niso taki, da bi se mogla glavnicu plodno obnovovati. 51 % nove delniške glavnicu ba prevzela država 49 % pa zasebniki.

Newyorške zavarovalne banke so dovršile pogajanja o ustanovitvi mednarodnega zavarovalnega trasta, koje podjetje bo pričelo delovati z začetno delniško glavnicu 1.200.000 dolarjev. Prevzela bo nadzorstvo dveh vodilnih evropskih in treh ameriških zavedov.

Za import iz Jugoslavije v Turčijo pride po poročilu našega generalnega konzulata v Carigradu sledeče blago v poštev: klavna in plemenska živina, cement, stavbni les, posušene slive, fižol in strešna opeka.

Od velikih avstrijskih papirnic bo samo Steyrermühl plačala večjo dividendo kot lani, in sicer 8 % (lani 7 %).

Cene železa v Avstriji bodo tovarne zvišale; za vzrok navajajo zvišanje blagovnih tarif pri zveznih železnicah.

Agrarni eksport v Nemčijo hoče zvišati Avstrija. Gre posebno za izvoz grove živine, konj, rezanega lesa in sadja. Dr. Seipel se bo tozadevno sam podal v Berlin.

Občni zbor gremija trgovcev v Novem mestu.

V nedeljo, dne 8. t. m. se je vršil v Novem mestu občni zbor tamošnjega gremija, ki so ga v lepem številu posetili gremijalni člani. Zborovanje je otvoril gremijalni načelnik g. Kastelic in poročal na to o delovanju gremija, ki priča, da je načelstvo posvečalo temeljito pažnjo vsem aktualnim trgovskim vprašanjem. Poročilo je dopolnil gremijalni tajnik s sledečimi statističnimi podatki:

Stanje članstva začetkom leta 1928 je bilo 394, koncem leta 1928 pa 393, torej 1 manj.

Protokoliranih tvrdk je 38, ne-protokoliranih 355.

Na posamezne stroke se delijo, kakor sledi: 104 trgovine z mešanim blagom, 7 trgovin s specerijskim in kolonijalnim blagom, 12 trgovin z manufakturnim blagom, 4 trgovine s papirjem in pisalnimi potrebščinami, 4 trgovine s čevlji, 2 trgovini z galanterijskim blagom in lesenimi izdelki, 14 trgovin z vinom in žganjem, 9 prodaj z vinom in žganjem, 2 trgovini s klobuki, 1 trgovina s kamnoseškimi izdelki, 2 trgovini z žitom, 1 trgovina s sirom in mlečnimi izdelki, 2 trgovini s stavbnim materialom, 4 trgovine s kožicami divjačine, 22 trgovin z živino, 1 trgovina s predmeti za električno napeljavo in radio-predmeti, 2 trgovini s šivalnimi stroji, 2 trgovini s sadjem, 1 trgovina za prodajo kruha, 12 trgovin z usnjem in čevlji, 2 trgovini s potrebščinami za kadilce, 3 trgovine s steklenimi in porcelanskimi izdelki, 1 trgovina za prodajo oglja, 36 trgovin z lesom, 1 trgovina z zlatino in optičnimi predmeti, 31 trgovin z deželnimi in gozdnimi pridelki, 6 trgovin s slaščicami, 58 trgovin z jajci, perutnino in maslom, 1 trgovina z lasmi, 4 trgovine z moko, 16 kramarij, 7 branjerij, 19 sejmarstev; skupno 393.

Med letom je bilo podeljenih novih obrtnih listov 37 in odjavljenih oz. črtanih 38.

Na novo podeljeni obrtni listi se glasijo na: 17 trgovin z mešanim blagom, 1 manufakturnim blagom, 2 trgovini z vinom, 2 prodaji vina in žganja, 5 trgovin z lesom, 3 trgovine z deželnimi pridelki, 2 trgovine s slaščicami, 7 trgovin z jajci, maslom in perutnino in maslom.

Odjavljeni ozir. črtani: 16 trgovin z mešanim blagom, 1 trgovina z vinom in žganjem, 2 trgovini z živino, 1 trgovina z lesom, 4 trgovine z deželnimi pridelki, 2 trgovine s slaščicami, 7 trgovin z jajci, maslom in perutnino, 1 kramarija, 2 sejmarstvi, 1 trgovina z gozdnimi pridelki, 1 trgovina z lasmi.

Članstva je po spolu: 235 moških in 158 ženskih.

Pripadnikov v trgovskih obratih je:

a) pomočnikov 18, pomočnic 35;

b) vajencev 34, vajenk 38.

Slednji podatki glede pripadnikov niso in ne morejo biti povsem točni, ker gospodarji niti ne prijavljajo niti ne odjavljajo pomožnega osebja v pravem času ali pa sploh ne.

Pomožniških spričeval je bilo izdanih ozir. potrjenih 22.

Učnih pisem za vajence je bilo izdanih 14 in sicer: 6 vajencem in 2 vajenkam trgovine z mešanim blagom. 2 vajencem in 2 vajenkam z manufakturnim blagom, 1 vajenki s papirjem in pisalnimi potrebščinami, 1 vajenki z galanterijo, steklenino in čevlji.

S poukom v trgovski nadaljevalni šoli v Novem mestu se je pričelo 2. oktobra 1928. Vstopilo je 7 dečkov in 9 deklec, kasneje so vstopili še 3 dečki in 1 izstopil, in v drugi tečaj je bil sprejet 1 vajenec. Sedanje število obiskovalcev nadaljevalne šole je 10 vajencev in 9 vajenk.

Priliko obiskovati trgovsko nadaljevalno šolo imajo samo vajenci in vajenke iz Novega mesta in bližnje

okolice, vsi ostali podeželski vajenci in vajenke pa sploh nimajo prilike obiskovati ne trgovske nadaljevalne šole in ne skupne obrtne nadaljevalne šole, ker obstajajo le-te samo v Novem mestu.

Približno 40 gospodarjev zaposluje pomožno osebje, to je pomočnike in vajence. Ugotovitev, koliko vajencev je v popolni, in koliko v delni oskrbi, je nemogoča, ker ne predlože vsi učni gospodarji učnih pogodb na vpogled.

Na novo je med letom vstopilo 9 vajencev in 10 vajenk in dokončalo učno dobo 6 vajencev in 8 vajenk.

Konkurzov in poravnjav ni bilo v gremijalnem okolišu.

Stanje in napredok združne trgovine (konzumov, nabavljalnih zadrug) je zelo ugoden ter močno vpliva na konkurenčni in poslovni položaj trgovstva.

V letu 1928 je bilo sprejetih 203 dopisov, ki so bili rešeni in poslani obrtnemu oblasstvu 36, na zvezo gremijev 32, na trgovsko in obrtno zbornico 22, na gremijalne člane 94 in deloma rešeni v internem poslovanju.

V preteklem poslovnem letu je imel gremij 7 odborovih sej, na katerih je ročil razne dopise in prošnje in podajal načelne izjave v raznih važnih gospodarskih in trgovskih vprašanjih.

Za Zvezo gremijev se je udeležil občnega zbora tajnik g. Podgoršek in izčrpno poročal o naših trgovskih prilikah ter delovanju Zveze.

Po sprejetju obračuna in proračuna je pri raznoterostih stavlil g. Povh predlog, da se sklene resolucija proti davku na poslovni promet, g. Pirc pa predlog, da se ukrene vse, da se prepreči razdržavljenje naših poštnih uradov, ki bi prineslo našem trgovskemu prometu bridke neprilike.

Ponudbe in povpraševanja.

Cav. Rosario Alesi, Catania, Via Vittorio Emanuele 263, Italija, želi stopiti v trgovske stike s tukajšnjimi izvozniki krompirja in deželnih pridelkov sploh.

A. Blau i drug K. D., Zagreb, Petrinjska ulica br. 6, II., želi stopiti v trgovske stike s tukajšnjimi tvornicami, odnosno obrtniki, ki izdelujejo papirnate vrečice (škrnicelje).

Walter Windspach, Gorica, Via Carducci No. 6, želi stopiti v trgovske stike s tukajšnjimi lesnimi tvrdkami, ki se pečajo z izvozom smrekovega, bukovega in hrastovega lesa.

Dionička tvornica papira, Zagreb, 2. pošt. pretinac, želi stopiti v trgovske stike s tukajšnjimi izdelovalci sodov.

RAZSTAVE IN SEJMI.

Na svetovni razstavi v Barceloni bo dobro zastopana tudi Jugoslavija. Naš paviljon je tik španske narodne palače.

Polovična vozna cena za posetnike zagrebškega sejma. Ministrstvo prometa je dovolilo posetnikom pomladanskega sejma v Zagrebu, ki se vrši od 20. do 28. aprila t. l., 50% popust na normalnih tarilih. Popust velja od 16. do 28. aprila za potovanje v Zagreb in od 20. do 2. maja za vrnitev. Ista olajšava velja tudi za jesensko prireditelje, ki se vrši od 7. do 17. septembra 1929.

XVIII. praški mednarodni velesejem se vrši od 17. do 24. marca t. l.

Razstava v Poznanju bo trajala od maja do konca septembra in bo nudila pregled sedanjega kulturnega in gospodarskega življenja Poljske. Razstava bo imela nenavadno velik obseg, ker se je bodo udeležili vsi količkaj pomembnejši činitelji poljskega življenja v Poljski in v inozemstvu v velepotzni izmeri.

Doslej je priglašeni za čas razstave že 125 velikih družabnih potovanj, zlasti mnogih od ameriških Poljakov, in kon-

gresov, ki bodo deloma tudi mednarodni. Mesto Poznanj se je za sprejem obiskovalcev dobro pripravilo in je lahko nastanjenih 50.000 obiskovalcev hkrati. Ameriški Poljaki hočejo biti kar najlepše zastopani; znano je, da tvorijo Poljaki v Ameriki najbolj žilav neangleški prebivalstveni element.

AMERIŠKE ZALOGE ŽITA.

Statistik Snaw je cenil ameriške zaloge pšenice 1. marca na 146 mil. bušlov ali 16-2% lanske letine; za koruzo se glasi cenitev na 1.090.000 ali 38-4%, za oves na 532 mil. ali 36-8%. Curtiss ceni zaloge pšenice, nahajajoče se v rokah farmerjev, na 145 mil. bušlov, zaloge koruze na 998 mil., zaloge ovsu na 491 mil. buš. Če skombiniramo povprečnost, dobimo za pšenico 148 milijonov bušlov, za koruzo 1200, za oves 492 mil. buš.; vidimo, da so v tej povprečnosti tudi druge cenitve, sicer bi n. pr. koruzo ne mogla imeti tako visoke številke. Vemo tudi, da so bušeli pri raznih žitnih i. dr. vrstah različni; 1 bušel pšenice je 27-2 kg, 1 buš. rži ali koruze 25-4 kg, 1 buš. ječmena 21-8 kilogr., 1 buš. ovsu 14-5 kg. Če hočemo torej primerjati, moramo prej preračunati.

Ljubljanska borza.

Tečaj 11. marca 1929.	Povprečevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-825
Berlin 1 M	13-505	13-535
Brusel 1 belga	—	7-91
Budimpešta 1 pengö	—	9-9343
Curih 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	7-9905	8-0205
London 1 funt	276-02	276-82
Newyork 1 dolar	—	56-87
Pariz 100 fr.	—	222-52
Praga 100 kron	168-37	169-17
Trst 100 lir	297-	299-

Vrednote: Delnice: a) Denarni zavodi: Celjska posojilnica d. d., Celje denar 158 dinarjev; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana denar 125 Din; Prva hrvaška kreditnica, Zagreb denar 930 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana denar 175 Din. b) Družbiška, trgovska in prometna podjetja: Zdrž. papirnice Veveč, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, denar 120 Din; »Stavbna družba« g. g., Ljubljana, denar 50 Din; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, denar 105 Din; Tvornica za dušik d. d., Ruše, denar 200, blago 280.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte 1 m³ Din 260—300; brzjavni drogovi 250 do 280; bordonali merkantilni 320—350; tramki merkantilni 260—300; škorete, konicne, od 16 cm naprej 600—650; škorete paralelne, od 16 cm naprej 600—700; škorete, podmerne, do 15 cm 500—550; deske-plohi, kon., od 16 cm naprej 550—600; deske-plohi, par., od 16 cm naprej 580—630. Buker: deske-plohi, naravni, neobrobljeni 490—510; deske-plohi, naravni, ostrorobi 750—1000; deske-plohi, parjeni, neobrobljeni 650—900; deske-plohi, parjeni, ostrorobi 1000—1250; testoni 500 do 550; tavolete 1200—1250. Hrast: hlodi I., II. 450—700; bordonali 1300—1500; deske-plohi, neobrobljeni, boules 1300—1600; deske-plohi, neobroblj. merkantil. 650—1150; deske-plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1350; frizi 1050—1250. Drva: bukova 22—24; hrastova 20—23. Železniški pragovi: 260 m, 14×24; hrastovi 50—55. Oglje: bukovo aa 100 kg 85—90.

Žito: Pšenica: bačka: 80 kg, 20% primesi, mlevska voznina, slovenska postaja dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 297-50—300; bačka, 80 kg, 2% primesi, mlevska voznina, slov. postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh, 302-50—305; bačka: 80 kg, 2 % prim., mlevska voznina, slov. postaja, dobava v aprilu, plačilo v 30 dneh, 305—307-50; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska voznina, slov. postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh, 307-50—310 Din. — Koruza: ameriškaneska plata: Rakek, zacarinjeno, plačilo proti duplikatu, 348 Din; ameriškaneska Jelov: zacarinjeno, slovenska post., 320 Din; bačka: času primerno suha, promptna dobava, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, 312-50 do 315-50; bačka: času primerno suha, dobava v maju, plačilo v 30 dneh, od 325 Din do 327-50. — Ječmen: baranjski: pivovarski, 68/69 kg, 345—347-50; bački, ozimni, 67/68 kg, 330—332-50 Din. — Oves: bački, slovenska postaja, navadna voznina, 292-50—295. Moka: pšenična Og: nova, feo Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga 420—425 Din.

Tendenca: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: les: 2 vagona; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

INDUSTRIJSKA KONCENTRACIJA V POLJSKI.

Belgijsko-francoski železni trust je ustanovil pred par tedni v svrhu intenzivne udeležbe v poljski železni in električni industriji družbo Finapol (Société Financière et Industrielle Belgo-Polonaise) z glavnico 32.000.000 frankov. Družba je takoj po ustanovitvi pričela z nakupi in je kupila delnice plavžev v Ostrovicah, tovarno lokomotiv v Varšavi itd. To je prvi velikopotezni poizkus industrijske koncentracije na Poljskem. Pred par dnevi so dvignili delniško glavnico že na 115 milijonov frankov, da si omogočijo še druge udeležbe. — Koncentracijsko gibanje je, kakor vemo, na Poljskem sploh zelo živahn. Poljska se razvija v izrecno deželo kartelov. Deluje zlasti francoski kapital, pa tudi belgijski, ameriški, angleški.

SLADKORNA PESA V AVSTRIJI.

Leopold Porsch je imel na Dunaju jako inštruktivno predavanje o razvoju avstrijskega pridelka sladkorne pese in produkcije sladkorja v zadnjih desetih letih. Uvodoma je navajal referent podatke o svetovni sladkorni produkciji in je povedal, da se je dvignila produkcija trstnega sladkorja od 10 milijonov ton v letu 1913/14 na 20 milijonov ton v letu 1928/29, torej za 100 odstotkov. V istem času je narasla produkcija pesnega sladkorja od 8-9 mil. ton na 10 mil. ton, torej za 12%. Dvig vse svetovne sladkorne produkcije je znašal 58-50%. — Seveda je pozabil referent povedati, da je padla produkcija pesnega sladkorja med vojsko in po vojski na minimum, ker so bile ravno v svetovno vojsko zapletene države največje producente pesnega sladkorja, da se je pa ta produkcija nato tako pomnožila, da znaša danes že zopet polovico one iz trsta. — V Avstriji so začeli sladkorno peso v zadnjem času tako intenzivno gojiti, da morejo kriti z domačim izdelkom že dve tretjini vse sladkorne porabe. Pri tem se je zelo dvignil tudi relativni pridelok: Leta 1919/20 so pridelali na 1 ha 140 met. stotov, leta 1927/28 za 285 stotov, torej za 104% več. Pridelovalni prostor se je povečal v zadnjih letih za 56 odstotkov. Nižja Avstrija pridelala 82-5% vse sladkorne pese, Burgenland 16-5, Gornja Avstrija 1%. Vsako leto porabi Avstrija 24 kg sladkorja in je v tem oziru med 26 evropskimi državami na šestem mestu. — V zadnjem času so zvišali do-

tedaj prenizko carino na sladkor na 6 zlatih kron. Ker ta zakon vsled obstoječih trgovskih pogodb še ni mogel postati pravomočen, so zvišali sladkorni davek za isto vsoto 6 zl. kron. Lani je bila cena 1 meterskega stota sladkorne pese 4-35 šil., letos bo znašala 4-50 do 4-75 šillingov.

32.000.000 AVTOMOBILOV.

1. januarja 1928 je obratovalo po poročilu lista »The American Automobile« v vseh kontinentih 29.638.000 avtomobilov; 1. januarja 1929 pa 31.930.000; torej se je v enem samem letu njih število pomnožilo za skoraj 2.300.000; od prirastka pride več kot polovica na U. S. A., 1.250.000. Dežele, kojih avtomobilno število se dvigne nad 100.000, so sledeče: U. S. A. 24.494.000, Vel. Britanija 1.372.000, Francija 1.109.000, Kanada 1.062.000, Nemčija 545.000, Avstralija 516.000, Argentina 300.000, Italija 172.000, Španija 156.000, Brazilija 155.000, Nova Zelandija 151.000, Indija 132.000, Švedska 127.000, Juž. Afrika 126.000, Belgija 108.000. — Evropa je imela 1. januarja letos 4.219.000 avtomobilov, Azija 417.000, Afrika 278.000, Avstralija in Oceanija 707.000, Amerika brez U. S. A. 1.814.000. Vsa svetovna cirkulacija je narasla lani za 8-6 %, produkcija v U. S. A. za 16-5 odstotkov. Zedinjene države so že nasičene in se avtomobilstvo, naravno, ne more več posebno razvijati. V U. S. A. pride en avto že na pet oseb; povprečno razpolaga torej že vsaka družina z avtomobilom. Zelo veliko avtomobilov ima Kanada, 1 na 10 oseb; dalje Avstralija v istem razmerju: 1:10; tudi Švedska je zelo spremlj, kar je spričo njene lege in geografičnega značaja prav posebno treba omeniti. Izredno revna na avtomobilih je Azija, še bolj kot Afrika, če upoštevamo njeno veliko prebivalstvo. Kako malo avtomobilov imajo balkanske države, smo pisali v »Trg. listu« pred kratkim v posebnem članku.

KOVINSKI TRG ZELO TRDEN.

V bakru vibra divja špekulacija in rastejo cene še kar naprej. Spričo dejstva, da se je potreba po bakru v Ameriki zelo pomnožila, je industrija nakupila zelo velike zaloge; te zaloge gredo daleko preko fiktivne potrebe in imajo svoj izvor le v nameri industrije, da se krije, preden bodo šle cene zopet kvišku. — Drugače je s svincom, ki ga sprejema industrija samo v razmerju do potrebe. Sicer je tudi v svinču cena narasla, in sicer na dol. 6-95, kar je pa samo posledica nezadostne ponudbe. — Tudi cink se je utrdil, ker so se vsled produkcijske omejitve zaloge na kontinentu precej zmanjšale. V vseh teh treh kovinah je torej tendenca prav trdna. — Od 1. t. m. naprej je veljala cena 19-50 cents. Morda je sedaj, ko se to tiska, že zopet višja. Seveda pomeni to za plačilno bilanco evropskih držav veliko obremenitev, za Nemčijo, najvažnejšo evropsko importno deželo na primer 1350 mil. dinarjev na leto, za Češkoslovaško 120 mil. dinarjev itd.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava 150 pelerin. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismo dražbo za dobavo 150 pelerin iz sukna. Dražba bo dne 8. aprila 1929 ob 11. uri v pisarni pošne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg. št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu pošt. direkcije v Ljubljani, soba 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Mašinsko odelenje direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 16. marca t. l. ponudbe glede dobave 800 zvitkov brzinomerilnih trakov in 1040 komadov prašnic; do 18. marca t. l. glede dobave tiskovin, 5000 kg kalcinirane in 500 kg kristalne sode. — Sabračajno-komercialno odelenje direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 18. marca t. l. ponudbe glede dobave pločevine. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 14. marca t. l. ponudbe glede dobave 300 kg petroleja; do 21. marca t. l. pa glede dobave 1000 m jeklenih vrvi. — Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave 1200 kg koruznega zdroba, 1000 kg bučnega olja in 2000 kg riža. — Delavnica drž. železnic v Mariboru sprejema do

VELETRGOVINA
kolonijalne
in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLIANA
ZALOGA
sveže pražene kave,
mletih dišav
in rudninske vode.
Točna in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

20. marca t. l. ponudbe glede dobave železa; do 21. marca pa glede dobave 20.000 kg portland-cementa. — Direkcija drž. rudarskih preduzeča v Sarajevu sprejema do 22. marca t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg tračnic ter glede dobave volnenih odev in slavnice. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 21. marca t. l. pri direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave telefonskega kabela. — Dne 25. marca t. l. pri Intendanturi Moravske divizijske oblasti v Nišu glede dobave 25.000 m³ drv. (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave živil (testenine, zdrob, riž, mast, sladkor, čaj, olje, kis itd.). (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.) — Dne 18. marca t. l. se bo vršila pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani ofertalna licitacija glede dnevne dobave mesa, mleka, kruha in vina za čas od 1. aprila do 30. junija 1929. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni bolnici.) — Dne 22. marca se bo vršila pri Gradbenem odeljenju direkcije drž. železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede naprave temelja za novo okretnico na postaji Ljubljana gor. kolodvor. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.)

V imenu tvrdke **MERCINA IN DRUG** javljam njenim trgovskim prijateljem, da je njen neumorno delavni družabnik, gospod

Franjo Mercina

danes zjutraj, previden s sv. zakramenti boguvdano preminul.

Truplo rajnegega bo blagoslovljeno v ponedeljek 11. marca v Zarnikovi ulici št. 19 in prepeljano nato na pokopališče k Dev. Mariji v Polju.

V Ljubljani, dne 9. marca 1929.

JANKO JOVAN

veletrgovina
A. Šarabon

Telefon 2666 v Ljubljani Telefon 2666
priporoča

špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo. — Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom
Cenik na razpolago

R. WILLMANN

STROJNO PODJETJE
LJUBLJANA, SLOMŠKOVA ULICA ST. 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transformatorske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebraste sovi iz kovanega železa. Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vse v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

SLAVIJA jugoslovanska zavarovalna banka d. d.

se priporoča za zavarovanje industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij proti požaru, vionu in tatvini, zakoniti dolžnosti jamstva, nezgodam z avtomobili, poškodbam stekla l. t. d. Zavarovanje življenja v raznih kombinacijah. Centrala v Ljubljani. * * Podružnice po vsej Kraljevini.

„Trgovski list“

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

se priporoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročnje, razširjanje in inseriranje.